

MANIE RA,

MAAR DAN
OP EEN ANDERE
MANIER

TEKST: JESSE BROUNS
FOTO'S: STEFAAN TEMMERMAN

MANIERA – DE BELANGRIJKSTE DESIGNGALERIE VAN HET LAND – VERANDERT VAN KOERS. MAAR EERST ORGANISEREN OPRICHTERS AMARYLLIS JACOBS EN KWINTEN LAVIGNE NOG EEN TENTOONSTELLING IN VILLA WESTHINDER IN KNOKE. 'WE HEBBEN FANTASTISCHE DINGEN GEDAAN, MAAR HET PAD WAS NIET ALTIJD EVEN VLAK. DIT IS EEN NIEUW BEGIN.'

LINKS IN VILLA WESTHINDER
TONEN AMARYLLIS JACOBS
EN KWINTEN LAVIGNE
PROTOTYPES UIT HUN
MANIERA-COLLECTIE.
HIER: '996 STOOL' VAN
THORBEN GRÖBEL.

In oktober nemen Amaryllis Jacobs en Kwinten Lavigne afscheid van Hôtel Danckaert, het Brusselse art-decopand waar hun galerie Maniera jarenlang was gehuisvest. Maar voor het zover is, presenteren ze nog één gezamenlijke expo, op verplaatsing: in Villa Westhinder in Knokke tonen ze tijdens de eerste twee weekends van augustus prototypes van een aantal van hun 'greatest hits'.

Daarna gaan hun wegen uit elkaar. Jacobs focust zich voortaan op haar rol als artistiek directeur van het architectuurtijdschrift A+; Lavigne zet Maniera voort. 'Het heeft drie jaar geduurd', zegt Jacobs in de zonovergoten tuin van een hoeve bij Leuven. 'Maar nu komt alles op zijn plaats. We zijn niet langer een koppel. Daarover willen we het liever niet te veel hebben, al heeft onze scheiding uiteraard meegespeeld in dit verhaal.'

Lavigne, aan zijn bureau in Brussel, vertelt dat alles met elkaar gelinkt is. 'Maniera was in deze vorm te zwaar geworden. Die zwaarte is ook een van de redenen waarom we het als koppel niet overleefd hebben. Maar zelfs als we samen waren gebleven, hadden we het sowieso anders moeten aanpakken.'

OP GLAD IJS

Maniera begon in april 2014. Lavigne was gespecialiseerd in productie en werkte toen voor het kunstencentrum Wiels in Brussel; Jacobs was communicatieverantwoordelijke in de culturele sector, onder meer voor Bazar, de KVS en Canvas. 'We hielden allebei van architectuur, kunst en design, en we wilden graag samen iets op poten zetten.' Wat dat precies geworden is, blijft lastig te vatten,

zegt Lavigne: 'Ik gebruik niet graag het woord design. Ik zeg liever dat we sculpturen maken.'

Jacobs formuleert het iets anders: 'Toegepaste kunst blijft voor mij de mooiste omschrijving.'

In twaalf jaar tijd ontwikkelden ze 32 collecties: meubilair, lampen en kleinere objecten, meestal in samenwerking met architecten en kunstenaars. Onder hen grote namen als Office Kersten Geers David Van Severen – hun eerste project – Studio Mumbai, Jonathan Muecke, Bernard Dubois, Lukas Gschwandtner, Christophe Heffi, Koenraad Dedobbeleer en – voor hun laatste samenwerking – Junya Ishigami.

'We werkten vaak met mensen die nooit eerder een meubel hadden ontworpen', zegt Lavigne. 'We vroegen hen om zich op glad ijs te wagen. En tegelijk: zo anders is een stoel ontwerpen niet, vergeleken met een gebouw van vijftien verdiepingen. Dat is volgens mij het unieke aan Maniera: onze objecten werden ontworpen door mensen die niet de gewoonte hadden dat te doen.'

'Onze objecten zijn vaak een soort schetsen. Eerder een idee van wat op termijn een functioneel object zou kunnen worden dan een kant-en-klaar object. We tonen een gedachte, een experiment. Met de prototypes die we in Knokke zullen tonen, moet dat nog duidelijker worden.'

GEEN PENTHOUSES IN DUBAI

Maniera werd in recordtempo een begrip bij verzamelaars wereldwijd. 'Marianne Goebel, toenmalig directeur van Design Miami, zag onze eerste collectie meubels met Office en bood ons meteen een plek aan op de beurs. We waren amper zes maanden bezig', zegt Jacobs.

Design Miami was destijds 's werelds meest prestigieuze uitstalraam voor avant-gardedesign. Als je meedeed aan Design Miami, speelde je mee met de groten. Wat niet betekent dat Maniera daarna zelf ook groot is geworden – althans niet in de klassieke zin.

De esthetiek van Jacobs en Lavigne was nooit gericht op de opulente penthouses van Dubai of Singapore, of op de flagshipstores van Parijse luxemerken. 'Onze ontwerpen zijn doorgaans stiller, minder aanwezig. Radicaal, maar ook simpel.' Is dat typisch Belgisch? Ergens allicht wel. 'Maarten Van Severen was ook zo. Wij zijn niet bling.'

RECHTS DE PROTOTYPES
ZIJN VAAK EEN SOORT
SCHETSEN. 'EERDER EEN
IDEE VAN WAT OP TERMIJN
EEN FUNCTIONEEL OBJECT
ZOU KUNNEN WORDEN.' HIER:
'ZAISU CHAIR' VAN JUNYA
ISHIGAMI.

‘Maniera was in deze vorm te zwaar geworden. Die zwaarte is ook een van de

redenen waarom we het als koppel niet overleefd hebben.’

‘Het is de laatste keer dat we samen iets doen. En dat gaan we goed doen.’

HIER DE ESTHETIEK VAN MANIERA WAS NOOIT GERICHT OP DE PENTHOUSES VAN DUBAI OF SINGAPORE. HIER: ‘LOW WOODEN CHAIR’ VAN JONATHAN MUECKE.

RECHTS DE MANIERA-OBJECTEN ZIJN RADICAAL EN SIMPEL. HIER: ‘RENEE CLUB CHAIR’ EN ‘PAOLO STOOL’ VAN JAN DE VYLDER, INGE VINCK & JO TAILLIEU.

Maniera handelde ook nooit in vintage design, zoals veel van hun machtige concurrenten. En ze financierden de productie van hun collecties zelf. De galerie bleef relatief klein: gereputeerd en gerespecteerd, cult en cool. ‘Op ons hoogtepunt waren we met vier, plus twee stagiairs. Bij een galerie als Kreo in Parijs lopen er misschien twintig mensen rond. We hebben zelden veel winst gemaakt, maar tegelijk zijn we wel altijd uit de kosten gekomen. We zijn nooit een lening aangegaan. En echte tegenslagen hebben we nooit gekend. Misschien zijn we iets te snel gegroeid, dat wel.’

‘We zijn trots op Maniera’, zegt Jacobs. ‘We hebben fantastische objecten gemaakt en een eigen publiek gevonden. Maar op dit niveau blijven doorgaan was ontzettend vermoeiend.’

SORRY, GEEN GROEI

De voorbije jaren gingen de zaken ook minder goed. De pandemie overleefden ze gemakkelijk, net als de meeste designbedrijven. Maar de energiecrisis die volgde, woog zwaarder. Alles werd duurder: grondstoffen, productie, transport. Levertijden liepen uit, de omzet daalde. ‘Het voelt soms alsof je op een fiets rijdt waarvan de vier remblokjes allemaal tegelijk tegen je wiel schuren’, zegt Lavigne.

Onderweg verhuisde de galerie van een pand aan de Zavel in Brussel naar Hôtel Danckaert, een imposante woning uit 1922 van architect Jean-Baptiste Dewin in Vorst, met bijbehorend park. Zelf woonden ze op de eerste verdieping. ‘We hebben daar zeker geen financiële kater aan overgehouden’, zegt Jacobs. ‘Maar zodra het huis niet langer onze gezinswoning was, werd het uiteraard moeilijker.’

Drie jaar geleden besloten ze het over een andere boeg te gooien. ‘We hebben toen samengezeten met een consultant, een klant die ons wilde helpen, en die man was duidelijk: jullie moeten groeien, en jullie moeten nú investeerders zoeken en een grote galerie worden, want dat kan. We hebben dat even overwogen, maar we vonden: dat zijn wij niet. We hebben toen gezegd: sorry, maar we willen niet groeien. Eigen-

lijk willen we het omgekeerde. We willen kleiner worden.’

Jacobs: ‘We sluiten een hoofdstuk af dat we samen hebben geschreven. Nu begint Kwinten aan een nieuw hoofdstuk, zijn eigen verhaal.’

Lavigne: ‘Maniera wordt nomadisch, sporadisch, en weer meer een laboratorium.’

Jacobs: ‘En ik zet een stap opzij. Het is nu aan Kwinten om Maniera verder vorm te geven op een manier die bij hem past. Ik heb intussen ook mijn draai gevonden bij A+. Van ons twee was ik altijd het meest in architectuur geïnteresseerd. Van de microarchitectuur die we met Maniera maakten, stap ik over naar de grote architectuur: met het tijdschrift, ons programma in Bozar. We zijn bij A+ met een team van negen. Ik blijf nog wél agent van Bijoy Jain, de oprichter van de architectuurpraktijk Studio Mumbai. Dat was altijd mijn favoriet.’

MANIERA SOLO

‘De komende twee à drie jaar doe ik verder als Maniera Solo’, zegt Kwinten Lavigne. ‘Ik vraag aan enkele mensen van onze galerie om telkens één stuk te maken, en dat werk toon ik dan op verschillende plekken: in een boekenwinkel, een galerie, bij iemand thuis. We hebben intussen wereldwijd een netwerk van mensen die Maniera genegen zijn. Tot nog toe werkten we altijd rond collecties van vijf tot soms wel

LINKS LAATSTE HOOFDSTUK
IN DUO: AMARYLLIS JACOBS
EN KWINTEN LAVIGNE NEMEN
AFSCHEID VAN MANIERA
ZOALS ZE DAT SAMEN
HEBBEN OPGEBOUWD.

twintig stuks. Dat was vaak te veel. We konden dat niet langer dragen.'

GEEN UITVERKOOP

Voor die tijd is er nog één gezamenlijke expo: in Villa Westhinder tonen ze prototypes, eerste edities, bijzondere stukken uit hun collectie, ook van objecten die allang zijn uitverkocht. Het is hun derde expo op verplaatsing in Knokke, en de tweede keer dat ze te gast zijn in een woning van Henry Van de Velde.

'Het is de laatste keer dat we samen iets doen', zegt Jacobs. 'En dat gaan we goed doen. Ik ben blij. Ik sluit iets af. Ik heb dit heel graag gedaan, met veel liefde, maar ik heb ook afgezien. Toch overheerst voldoening: Maniera blijft bestaan en evolueert. Bovendien blijf ik nog samenwerken met Bijoy. Als het echt helemaal zou stoppen, zou ik ongelukkiger zijn. Maar er borrelt ook iets nieuws, meer daarover later. Ik ben nu eenmaal iemand die graag ideeën tot leven brengt, die het spannend vindt om nieuwe projecten te bedenken en uit te voeren.'

'De presentatie van de prototypes in Villa Westhinder is in zekere zin een overzichtstentoonstelling', zegt Lavigne. 'Het wordt vooral geen uitverkoop – veeleer een statement.' ♦

MANIERA.BE

INTUSSEN IN VILLA WESTHINDER

Villa Westhinder, op de Zeedijk van Het Zoute, werd in 1931 gebouwd door Henry Van de Velde - samen met de aanpalende Villa Noordhinder. De opdrachtgever was schilder Albert Saverys. De woning is nog altijd in handen van zijn familie: vandaag werken achterkleindochters Olivia en Julie Saverys er aan hun eigen kunst. 'We wilden al jaren in Villa Westhinder tentoonstellen,' zegt Kwinten Lavigne, 'en nu is het eindelijk gelukt. Het is een uniek gebouw in pakketbootstijl, verwant met Woning Wolfers in Brussel, waar we eerder een expo organiseerden met Richard Venlet. Van de Velde had aanvankelijk het plan om een tiental identieke woningen te bouwen,

maar die plannen zijn uiteindelijk geschrapt.' In Knokke toont Maniera prototypes, eerste edities en bijzondere stukken in dialoog met schilderijen van Olivia en Julie Saverys. 'We zijn opgegroeid in deze villa en maken al van kinds af samen dingen', zeggen ze. 'We zijn heel erg geïnspireerd door de zee, omdat we die altijd letterlijk in ons zicht hadden. We mengen ook vaak zand in onze verf, zodat de zee letterlijk in ons werk zit. Het is de eerste keer dat we met iemand anders samenwerken.'

Expo: eerste twee weekends van augustus, op zaterdag en zondag, 14-18 uur. jo-saverys.com